

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Thematisch ambtsbericht Irak

Ontheemdenkampen onder gezag van de Kurdistan Regional Government

Datum	November 2025
Status	Definitief

Colofon

Versienummer	1.0
Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Afdeling Ambtsberichten (AB)

Inhoud

	Colofon.....	3
	Inleiding.....	5
1	Sluiting ontheemdenkampen onder gezag van de KRG.....	6
2	Vertrek van ontheemden uit de ontheemdenkampen	8
2.1	Algemeen beeld.....	8
2.2	Maatregelen gericht op vertrek en hervestiging	8
2.3	Dwang bij vertrek	9
3	Veiligheidssituatie en basisvoorzieningen in de ontheemdenkampen	11
3.1	Algemeen beeld.....	11
3.2	Veiligheidssituatie.....	11
3.3	Basisvoorzieningen	11
3.3.1	Woonvoorzieningen.....	11
3.3.2	Voedselhulp	12
3.3.3	Gezondheidszorg	12
3.3.4	Onderwijs	13
3.3.5	Sanitair	13
4	Bijlagen	15
4.1	Lijst van gebruikte afkortingen	15
4.2	Rapporten en publicaties.....	15
4.3	Websites	16
4.4	Nieuwsbronnen	16
4.5	Tabel met overzicht van ontheemdenkampenpopulaties	17

Inleiding

Dit thematisch ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (TOR) van het ministerie van Asiel en Migratie. De TOR voor dit ambtsbericht is vastgesteld op 22 augustus 2025.

Het thematisch ambtsbericht beschrijft de stand van zaken met betrekking tot het besluit van het federale ministerie van Migratie en Ontheemding (MoMD) om ontheemdenkampen onder gezag van de *Kurdistan Regional Government* in Erbil (KRG) te sluiten. Het thematisch ambtsbericht beperkt zich tot de binnenlands ontheemden in de ontheemdenkampen onder gezag van de KRG en omvat geen beschrijving van de situatie van de binnenlands ontheemden in *informal settlements*. Het ambtsbericht is een actualisering van enkele paragrafen van hoofdstuk 4 van het algemeen ambtsbericht Irak van november 2023.¹ De verslagperiode beslaat november 2023 tot en met september 2025. Het thematisch ambtsbericht legt daarbij de nadruk op de stand van zaken met betrekking tot de ontheemdenkampen onder gezag van de KRG in september 2025. Relevante ontwikkelingen van belang voor de beantwoording van de gestelde TOR-vragen worden op hoofdlijnen meegenomen tot aan de opleverdatum.

Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsdocument en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid ten aanzien van Irak weer. Het ambtsbericht bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Het ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij het gaat om algemeen onbetwiste feiten of anderszins staat aangegeven. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van dit ambtsbericht.

Voor dit ambtsbericht is ook gebruikgemaakt van vertrouwelijke informatie die is verkregen via (interviews met) relevante en deskundige bronnen. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datumaanduiding. Waar mogelijk wordt de informatie afkomstig van een vertrouwelijke bron ondersteund door informatie van een andere bron.

¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak*, november 2023.

1 Sluiting ontheemdenkampen onder gezag van de KRG

Tijdens de verslagperiode van het algemeen ambtsbericht Irak uit 2023, in augustus 2023, telde Irak ruim 1,14 miljoen ontheemden. De meeste ontheemden (bijna 665.000) bevonden zich in de Koerdistan Autonome Regio (KAR) en (deels in betwist gebied) in Ninewa en Kirkuk. Ongeveer 15% van het totaal, ofwel 180.000 mensen, verbleef in juni 2022 verspreid over 25 ontheemdenkampen onder gezag van de KRG en – tot het in april 2023 gesloten werd – in het laatste officiële ontheemdenkamp in federaal Irak. De meeste binnenlands ontheemden verbleven buiten de formele ontheemdenkampen, in informele, in veel gevallen kampachtige omstandigheden.²

Tijdens de verslagperiode van dit ambtsbericht besloot het federale ministerie van Migratie en Ontheemding (MoMD) in januari 2024 om de 23 op dat moment resterende formele ontheemdenkampen onder gezag van de KRG te sluiten voor juli 2024.³ Ongeveer 90 procent van de mensen die verbleven in de kampen betrof jezidi's uit de regio Sinjar.⁴ Het besluit ging gepaard met een reeks maatregelen die gericht was op het bevorderen van het vertrek uit de kampen (zie paragraaf 2.2).⁵

In de praktijk werden na het besluit twee van de 23 ontheemdenkampen gesloten, beide in Suleymaniyah.⁶ Volgens de *Displacement Tracking Matrix* (DTM) van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) werden de kampen respectievelijk op 19 maart 2024 (Tazade kamp) en 11 juli 2024 (Ashti-kamp) formeel gesloten door de Iraakse autoriteiten.⁷

Medio 2024 werd het besluit uitgesteld.⁸ Een bron meldde dat de KRG weigerde om het besluit van het federale ministerie van Migratie en Ontheemding (MoMD) uit te voeren, omdat de omstandigheden in de regio Sinjar volgens de KRG onvoldoende waren voor terugkeer.⁹ Mogelijk speelden onenigheid tussen KRG en de Iraakse autoriteiten over budgetten en ontstane onrust onder ontheemden ook een rol bij het uitstellen van het in januari 2024 aangekondigde besluit.¹⁰

De Iraakse autoriteiten stelden na uitstel van het besluit een commissie in. In december 2024 werden drie andere commissies ingesteld die de Iraakse autoriteiten adviseerden over kwesties betreffende veiligheid, wederopbouw en juridische¹¹ belemmeringen, met het oog op duurzaam vertrek uit de ontheemdenkampen. Deze kwesties vormden voor veel ontheemden obstakels voor vertrek uit de

² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak*, november 2023.

³ European Union Agency for Asylum (EUAA) Country of Origin Information Report – Iraq: Country Focus, oktober 2025; UNHCR, <https://www.unhcr.org/iq/internally-displaced-people>, 1 september 2025; Vertrouwelijke bron, november 2025.

⁴ European Union Agency for Asylum, *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI); information on recruitment of Yazidi children by armed groups, including the PKK*, 18 november 2024; vertrouwelijke bron, september 2025; European Union Agency for Asylum (EUAA) Country of Origin Information Report – Iraq: Country Focus, oktober 2025.

⁵ International Organization for Migration, *Yazidi Displacement and Migration from Iraq*, 2024.

⁶ UNHCR, *UNHCR portal*, 1 september 2025.

⁷ Reliefweb, *IOM DTM Tracking Tool Movement of Camp IDPs, Data Collection Period : 1 April - 18 July 2024*, 9 september 2025.

⁸ UNHCR, <https://www.unhcr.org/iq/internally-displaced-people>, 1 september 2025.

⁹ EUAA COI Query, *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, november 2024.

¹⁰ Kirkuknow, *Crowds of IDPs Force Immigration Department to Suspend Return Applications*, 9 september 2025.

¹¹ Met juridische belemmeringen wordt onder meer verwezen naar het beschikken over, of het verkrijgen van, de juiste (verblijf)documentatie.

ontheemdenkampen.¹² Zo leefde 88 procent van de binnenlands ontheemden die terugkeerden naar Sinjar onder zware leefomstandigheden.¹³

In afwachting van de uitkomsten van de commissies die de Iraakse autoriteiten adviseerden over duurzaam vertrek van de ontheemden uit de ontheemdenkampen, werden de plannen om de ontheemdenkampen te sluiten aangehouden.¹⁴ Na een bijeenkomst van een van de commissies eind augustus 2025 verschenen volgens een bron in verschillende Iraakse media berichten dat alle binnenlands ontheemden die in ontheemdenkampen verbleven mogelijk door het federale ministerie van Migratie en Ontheemding (MoMD) als 'geïntegreerd' in de KAR zouden worden beschouwd, waarmee het binnenlands ontheemden dossier voor het einde van 2025 zou worden gesloten.¹⁵ Volgens een bron werd deze boodschap niet gecoördineerd met de KRG en benadrukte de KRG in reactie op de berichten het gebrek aan veiligheid en basisvoorzieningen in gebieden van oorsprong als de belangrijkste obstakels bij eventuele terugkeer.¹⁶ De berichten werden volgens een andere bron niet bevestigd door de KRG.¹⁷

In september 2025 was geen eenduidige informatie beschikbaar of de uitslag van de regionale verkiezingen in de KAR verandering kon brengen in de aangehouden plannen om de ontheemdenkampen te sluiten.¹⁸

¹² UNHCR, <https://www.unhcr.org/iq/internally-displaced-people>, 1 september 2025.

¹³ IOM, *Yazidi Displacement and Migration from Iraq: Trends, Drivers, and Vulnerabilities*. IOM, Iraq, 2024; 80 procent van de civiele infrastructuur en 70 procent van de woningen zijn vernietigd ten tijde van Islamitische Staat in Irak en Syrië.

¹⁴ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

¹⁵ Vertrouwelijke bron, augustus 2025.

¹⁶ Vertrouwelijke bron, augustus 2025.

¹⁷ Kurdistan24, *KRG Official Slams Baghdad's 'Catastrophic' IDP Policy*, 21 september 2025

¹⁸ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

2 Vertrek van ontheemden uit de ontheemdenkampen

2.1 Algemeen beeld

Na het besluit in januari 2024 van het federale ministerie van Migratie en Ontheemding (MoMD) om de resterende 23 ontheemdenkampen onder gezag van de KRG te sluiten, was er sprake van een tijdelijke toename van vertrek uit de kampen, met name in de periode april tot en met augustus 2024 (8.236 families, bestaande uit 39.838 personen). Daarna namen de vertrekaantallen af.¹⁹ Volgens IOM en de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (*United Nations High Commissioner for Refugees*, UNHCR) vertrokken in 2024 in totaal 9.581 families (44.245 personen) uit ontheemdenkampen onder gezag van de KRG.²⁰

In 2025 vertrokken in de periode van 1 januari tot 30 juni 2025 1.017 families (4.577 personen) uit de ontheemdenkampen. De meerderheid keerde terug naar het gebied van herkomst. Dit waren vooral de provincies Nineveh, Salah al-Din en Erbil. Per 30 juni 2025 verbleven 104.617 ontheemden in de inmiddels 20 resterende kampen (zie bijlage 4.5). Hiervan bevonden zich vijftien ontheemdenkampen in Duhok (met name jezidi's), twee in Erbil (met name soennieten) en drie in Oost-Mosoel (met name soennieten).²¹ In augustus 2025 was er sprake van 102.000 binnenlands ontheemden die in de 20 kampen onder gezag van de KRG verbleven.²²

De overheidsgesteunde procedures voor het registreren van aankomst en vertrek uit kampen in Duhok (waar zich 15 van de op dat moment 20 resterende kampen bevonden) werden opgeschort per 12 juli 2024.²³ IOM was sindsdien het enige formele kanaal voor ontheemden om de kampen aldaar te verlaten middels vrijwillige terugkeer of hervestiging via het Voluntary Return program. MoMD had haar registratiediensten om uit ontheemdenkampen te vertrekken tegen het einde van de verslagperiode niet hervat.²⁴ Er is geen informatie gevonden dat de registratie tegen het einde van de verblijfsduur is hervat.

Individuele die in 2025 uit de ontheemdenkampen vertrokken, hadden zich voor het uitstellen van het besluit in medio 2024 al geregistreerd voor vertrek. Zij werden ondersteund door het Voluntary Return program van IOM.²⁵

2.2 Maatregelen gericht op vertrek en hervestiging

Het besluit tot sluiting van de ontheemdenkampen in januari 2024 ging gepaard met een reeks maatregelen die gericht waren op het bevorderen van vertrek uit de kampen, waaronder een verhoging van een (her)vestigingssubsidie van MoMD. Dit was een eenmalig bedrag van 4 miljoen dinar (EUR 2.823).²⁶ *Human Rights Watch* (HRW) rapporteerde dat verdere ondersteuning werd aangekondigd als onderdeel

¹⁹ UNHCR, *UNHCR Portal*, 1 september 2025.

²⁰ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

²¹ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

²² Vertrouwelijke bron, augustus 2025.

²³ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

²⁴ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

²⁵ Vertrouwelijke bron, september 2025.

²⁶ DRC, *IDPs returning from Kurdistan camps find areas of origin without support or services*, 2024; International Organization for Migration, *Yazidi Displacement and Migration from Iraq: Trends, Drivers, and Vulnerability*, 2024; EUAA COI Query, *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, november 2024; valutakoers per september 2025.

van het besluit om de resterende 23 ontheemdenkampen onder gezag van de KRG te sluiten, waaronder enkele overheidsbanen, sociale zekerheidsondersteuning en rentevrije midden en klein bedrijf leningen, evenals het verstrekken van een koelkast, fornuis en een televisie.²⁷

De ondersteuning bij terugkeer, waaronder de eenmalige extra financiële ondersteuning, werd als onvoldoende omschreven voor benodigde langer durende ondersteuning bij terugkeer.²⁸ Daarnaast waren er verschillende bronnen die rapporteerden dat de financiële ondersteuning niet werd ontvangen door alle personen die vertrokken.²⁹ De *London School of Economics* rapporteerde op basis van een serie interviews met teruggekeerde ontheemden over het uitblijven van ontvangst van het eenmalige bedrag ter ondersteuning bij terugkeer en stelde dat er onderscheid werd gemaakt tussen verschillende groepen ontheemden op grond van de datum van terugkeer.³⁰ IOM constateerde dat er tevens verschillen bestonden tussen de bevolkingsgroepen waartoe men behoorde.³¹ IOM rapporteerde over een rapportageperiode van 3 april 2024 tot 18 juli 2024 dat 17% van de uit de ontheemdenkampen teruggekeerde huishoudens enige vorm van financiële ondersteuning had ontvangen.³² Een bron suggereerde dat de ingewikkelde bureaucratie een rol speelde bij het niet ontvangen van de subsidies door families.³³

Volgens UNHCR beïnvloedde onduidelijkheid over overheidsvertreksubsidies de vertrekintenties van ontheemden in september 2025. Ontheemde huishoudens die op de wachtlijst stonden ontvingen de subsidie niet. Naast het gebrek aan overheidsondersteuning bij vertrek, waren de belangrijkste barrières voor vertrek gerelateerd aan de omstandigheden op de plaats van herkomst³⁴ (veiligheid, wonen, basisvoorzieningen, kansen op een baan). Volgens IOM en UNHCR had ongeveer 49 procent van de ontheemden na vertrek uit de kampen geen toegang tot schoon water.³⁵ Aanvullend vormde de vermindering van financiering van maatschappelijke organisaties een barrière voor vertrek. De vermindering van financiering leidde tot een toename van onduidelijkheid bij ontheemden, omdat onbekend was welke ondersteuningsprogramma's nog voortgezet werden.³⁶

In september 2025 waren er geen maatregelen actief die gericht waren op het bevorderen van vertrek. Evenmin waren er vertreksubsidies van het MoMD beschikbaar in verband met budgettekorten.³⁷

2.3 Dwang bij vertrek

Er was geen eenduidige informatie beschikbaar over dwang bij vertrek uit de kampen. *Danish Refugee Council* rapporteerde over zorgen over de informatievoorziening bij terugkeer en de mate van vrijwilligheid bij terugkeer naar Salah-al-Din. Er was een gebrek van bewustzijn van de verschillende terugkeeropties bij teruggekeerde ontheemden (terugkeer naar plaats van

²⁷ EUAA COI Query, *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, november 2024; Human Rights Watch, *Iraq: Looming Camp Closures in Kurdistan*, 2024.

²⁸ EUAA, COI Query, *Refugee Documentation Centre Ireland*, 2024.

²⁹ Human Rights Watch, *Iraq: Looming Camp Closures in Kurdistan*, 2024; Reliefweb, WHH, *The Closure of Kurdistan Region Camps in Iraq*, 2024; vertrouwelijke bron, september 2025.

³⁰ London School of Economics, *The UN's humanitarian transition from emergency assistance to development funding in Iraq: The politics of delivering aid in a country of protracted post-conflict displacement*, 2024.

³¹ IOM, *DTM tracking tool, Movement of camp IDPs data collection period 1 april – 18 juli 2024*, 2024.

³² IOM, *DTM tracking tool, Movement of camp IDPs data collection period 1 april – 18 juli 2024*, 2024.

³³ Vertrouwelijke bron, september 2025.

³⁴ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, september 2025.

³⁵ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, september 2025.

³⁶ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

³⁷ Vertrouwelijke bron, september 2025.

oorsprong, lokale integratie nabij ontheemdenkamp of elders in Irak). Veelal was men uitsluitend op de hoogte geweest van mogelijke financiële ondersteuning.³⁸ Volgens een persbericht was er sprake van dwang bij vertrek van personen uit het Ashti-kamp door de Iraakse autoriteiten, vlak voor de formele sluiting van het kamp op 11 juli 2024.³⁹ Volgens een ander persbericht was er bij Tazade-kamp sprake van lokale integratie in de Garmiyan regio door de laatste 120 huishoudens die in het kamp verbleven voor de sluiting, waarbij men tevens verblijfsvergunningen verkreeg.⁴⁰ Volgens een bron was er algemeen geen sprake van dwang door de autoriteiten. Deze bron stelde ten eerste dat enkel vrijwillige, veilige en waardige terugkeer naar herkomstgebieden door de KRG werden ondersteund, ten tweede dat kampen niet gedwongen gesloten werden door de KRG in lijn met internationale humanitaire principes en het principe van non-refoulement, en ten derde dat obstakels voor terugkeer zoveel mogelijk werden verholpen door de KRG.⁴¹

³⁸ Danish Refugee Council, *IDPs returning from Kurdistan camps find areas of origin without support or services*, 6 juni 2024.

³⁹ Kurdistan24, *Last IDP convoy forced out of Ashti camp amid concerns over insufficient government support*, 9 september 2025.

⁴⁰ 964 media, *Last IDP families in Tazada Camp opt to stay in Garmiyan*, oktober 2025.

⁴¹ Vertrouwelijke bron, september 2025.

3 Veiligheidssituatie en basisvoorzieningen in de ontheemdenkampen

3.1 Algemeen beeld

In de verslagperiode leidde het besluit over sluiting van de ontheemdenkampen tot terugtrekking van hulp en het vertrek van verschillende (internationale) humanitaire hulporganisaties.⁴² Hoewel het besluit werd uitgesteld beïnvloedde het de financiering van hulp voor de kampen.⁴³ In 2025 volgden kortingen van de regering van president Trump ten aanzien van de Amerikaanse internationale ontwikkelingshulporganisatie *U.S. Agency for International Development* (USAID), waardoor de financiering van veel (lokale) hulporganisaties stopte of terugliep. Het financiële tekort dwong velen van hen hun activiteiten te staken.⁴⁴ Dit resulteerde in een gebrek aan basisvoorzieningen, gebrek aan medische zorg, gebrek aan psychosociale ondersteuning en slechte leefomstandigheden in de kampen.⁴⁵ Zo verslechterde volgens een bron de algehele situatie in enkele ontheemdenkampen (Khanke, Essyan, Sharia, Kabarto I, en Kabarto II) in de omgeving van Duhok tijdens de verslagperiode.⁴⁶

3.2 Veiligheidssituatie

Voor zover bekend waren er in de verslagperiode geen grootschalige gewapende incidenten in de kampen. In juli 2025 explodeerde een drone in Darkar kamp, waar met name jezidi's verbleven, in Dohuk, Zakho district, waarbij een kind gewond raakte.⁴⁷ In de ontheemdenkampen was in de verslagperiode sprake van veel bewegingsvrijheid van ontheemden. Uitzondering hierop waren de drie ontheemdenkampen in Oost-Mosoel vanwege de aanhoudende veiligheidszorgen over de vermeende affiliatie van de ontheemden aldaar met de Islamitische Staat in Irak en Syrië (ISIS).⁴⁸

3.3 Basisvoorzieningen

De voorziening in basisbehoeften werd in de verslagperiode primair geleid door de KRG. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de Iraakse autoriteiten, KRG en de betreffende ministeries varieerde per kampsituatie en de specifieke geleverde voorziening.⁴⁹

In onderstaande alinea's wordt nader ingegaan op de toegang tot verschillende basisvoorzieningen in de kampen.

3.3.1 Woonvoorzieningen

⁴² Guardian, *Yazidi survivors of Sinjar massacre alarmed by Iraq's move to close camps*, 2024.

⁴³ Al Arabiya, *Closure of camps in Iraq housing Yazidis displaced by ISIS is postponed*, 2024.

⁴⁴ Wadi Online, *Yazidi Camps: Displaced Have no Adequate Access to Public Health Services*, 21 september 2025.

⁴⁵ Vertrouwelijke bron, juli 2025; Reliefweb, WHH, *The Closure of Kurdistan Region Camps in Iraq*, 2024; Rudaw.net *Iraq suspends Kurdistan IDP camp mergers*, 2025; Kirkuknow, *Deadline for Closing IDP Camps Extended*, 2024.

⁴⁶ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁴⁷ European Union Agency for Asylum (EUAA) *Country of Origin Information Report – Iraq: Country Focus*, oktober 2025

⁴⁸ European Union Agency for Asylum (EUAA), *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, 18 november 2024; European Union Agency for Asylum (EUAA) *Country of Origin Information Report – Iraq: Country Focus*, oktober 2025 Vertrouwelijke bron, september 2025.

⁴⁹ Vertrouwelijke bron, september 2025.

In september 2025 waren er drie ontheemdenkampen met wooneenheden in caravanstijl (Mam Rashan Camp, Rawanke Camp, Dakari Camp).⁵⁰ Alle andere ontheemdenkampen bestonden uit tenten. Veel van deze tenten hadden hun beoogde levensduur overschreden, waardoor de kwetsbaarheid voor brand en extreme weersomstandigheden was toegenomen. In sommige kampen waren de tenten die oorspronkelijk door het MoMD waren verstrekt de primaire vorm van onderkomen.⁵¹

De tenten werden door een bron beschreven als “oud en vervallen” en boden onvoldoende bescherming voor de bewoners, vooral niet tijdens extreem weer (in de zomer en winter). De tenten werden in veel gevallen door kampbewoners verstevigd met betonblokken, golfplaten en alle andere materialen die voorhanden waren om ze te vergroten, te stabiliseren en weerbestendig te maken tot meer leefbare constructies.⁵²

Volgens een bron waren deze constructies niet veilig en liepen zij een verhoogd risico op branduitbraken, die regelmatig voorkwamen.⁵³ Deze risico's werden verergerd door verouderde en overbelaste elektrische infrastructuur, die al tot verschillende verwoestende branden leidde in de verslagperiode. De kampen in Oost-Mosoel ontvingen zeven tot negen uur elektriciteit per dag van generatoren die werden onderhouden door de *Barzani Charity Foundation* en van stroom werden voorzien door het MoMD. Ontheemden in andere kampen zich zorgen over de elektriciteitsvoorziening, vooral nadat de hete zomermaanden waren begonnen.⁵⁴

In alle ontheemdenkampen was in september 2025 dringend behoefte aan materialen voor renovatie of verbetering, met name voor gezinnen die waarschijnlijk nog een winter in de kampen zouden blijven. Er was gebrek aan budget voor vervangende onderkomens.⁵⁵

3.3.2 Voedselhulp

De distributie van voedselhulp was in de verslagperiode inconsistent. In de ontheemdenkampen in Oost-Mosoel had het MoMD sinds januari 2025 in drie rondes voedselpakketten uitgedeeld, de laatste in juni 2025. In de ontheemdenkampen in de provincie Dohuk was de voedselhulp sinds februari 2025 stopgezet, waardoor ontheemden voor hun basisbehoeften afhankelijk waren van particuliere donateurs en liefdadigheidsorganisaties.⁵⁶

3.3.3 Gezondheidszorg

De gezondheidszorg in ontheemdenkampen was tijdens de verslagperiode beperkt, hoewel volgens een bron elk kamp over een kliniek beschikte.⁵⁷ IOM en UNHCR meldden dat na het vertrek van diverse ngo's de gezondheidszorg in de ontheemdenkampen voornamelijk geleverd werd door klinieken voor eerstelijnsgezondheidszorg die via lokale gezondheidsdirecties door de overheid werden gesteund.⁵⁸

Er waren volgens een bron geen artsen meer in de klinieken. Soms waren er wel verpleegkundigen, maar zij waren niet opgeleid om onderzoeken af te nemen of

⁵⁰ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁵¹ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁵² Rudaw, *Fire destroys tents of Yazidis in IDP camp*, 1 juli 2025.

⁵³ Rudaw, *Fire destroys tents of Yazidis in IDP camp*, 1 juli 2025.

⁵⁴ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁵⁵ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁵⁶ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁵⁷ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁵⁸ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

medicijnen voor te schrijven.⁵⁹ Het gebrek aan ambulances en chauffeurs belemmerde de mogelijkheid om te reageren op medische noodgevallen, vooral 's nachts.⁶⁰ Er was volgens verschillende bronnen een gebrek aan basismedicijnen.⁶¹ Er was één arts die de centra ongeveer eens per week bezocht. Deze arts werd gefinancierd door IOM, maar hij kon geen behandelingen geven vanwege een gebrek aan medicijnen. Reproductieve gezondheidszorg was niet beschikbaar; er was geen prenatale zorg, geen vroedvrouw en geen gynaecoloog beschikbaar in de ontheemdenkampen. Er waren in juli 2025 al ruim een jaar geen functionele verloskamers en er was geen postnatale zorg. Er was ook weinig psychosociale ondersteuning vanwege het opraken van de financiering. Er waren drie lokale organisaties die ondersteuning boden: *Jiyan Foundation for Human Rights* (financiering liep af in september 2025), *Wadi* (een team van twee personen) en *Free Yazidi Organisation* (USAID-financiering van deze organisatie werd opgeschort).⁶²

Deze volgens UNHCR en IOM ontoereikende toegang tot basis- en spoedeisende gezondheidszorg – zowel wat betreft medicijnen als gekwalificeerd personeel – bracht het risico met zich mee dat de gezondheidssituatie in de ontheemdenkampen zou verslechteren, waardoor besmettelijke ziekten zich gemakkelijker zouden kunnen verspreiden.⁶³ Er is geen informatie gevonden dat er in de verslagperiode sprake was van grootschalige uitbraken van besmettelijke ziekten.

3.3.4

Onderwijs

Onderwijs was volgens een bron beschikbaar in de ontheemdenkampen, maar er was een ernstig tekort aan leerkrachten en educatiemateriaal zoals boeken. Als gevolg hiervan werden lessen op school verdeeld in drie dagdelen, waardoor elk kind een paar uur per dag les kreeg, maar geen volledige schooldagen had. Bovendien waren leerkrachten overbelast en niet getraind in moderne onderwijsmethoden.⁶⁴

Ook UNHCR en IOM signaleerden in september 2025 dat de onderwijskwaliteit in alle ontheemdenkampen daalde. Dit kwam mede doordat leraren vertrokken, waardoor de beperkte onderwijsmiddelen verder onder druk kwamen te staan. De leeromgeving stond verder onder druk door overvolle klaslokalen en achterstallig onderhoud.⁶⁵

UNICEF rapporteerde dat het besluit van de Iraakse ministerraad om de resterende 23 ontheemdenkampen onder gezag van de KRG te sluiten tot een verdere versterking van de onderwijsvoorziening leidde, met name voor de kinderen die afhankelijk waren van de scholen in of nabij de ontheemdenkampen.⁶⁶

3.3.5

Sanitair

Essentiële water-, sanitair- en hygiëne- (*Water, Sanitation and Hygiene*, ook bekend onder de afkorting WASH) voorzieningen in de ontheemdenkampen werden gecoördineerd door het *Directorate of Surrounding Water* van de KRG. Hieronder vielen de wateropslag, vuilnisophaaldiensten en rioolwatermanagement. De effectiviteit van de dienstverlening werd ondermijnd door illegale wateraansluitingen die resulteerden in ongelijke en onvoldoende waterdistributie. WASH-medewerkers van de overheid ontvingen net als overige ambtenaren in de Koerdistan Autonome Regio Irak, als gevolg van een conflict tussen federaal Irak en de Koerdistan

⁵⁹ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁶⁰ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁶¹ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025; vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁶² Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁶³ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁶⁴ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

⁶⁵ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁶⁶ UNICEF Iraq, Country Report 2024, February 2025.

Autonome Regio, meerdere maanden geen salaris. Dit leidde tot zorgen over duurzaamheid van de watervoorziening en verdere verstoring van het watersysteem als deze problemen onopgelost bleven.⁶⁷

In september 2025 was drinkwater beschikbaar in enkele ontheemdenkampen (Khanke, Essyan, Sharia en Kabarto I), maar de waterveiligheid was niet consistent. Er was geen officiële testinstantie. Sommige gezinnen kochten filters, maar die kostten \$100 en boden voor de meesten geen oplossing. Er werden gevallen van diarree, cholera en voedselvergiftiging gemeld. Ontheemdenkamp Kabarto II had geen drinkwater en was afhankelijk van chloor- en watertanks. Dit vormde een gezondheidsrisico, omdat het schoonmaken van de tanks ingewikkeld en duur was. Het afvalbeheer was onregelmatig. Dit leidde tot een tekort aan afvalcontainers, tekortschietende inzameling en ophoping van afval.⁶⁸

⁶⁷ UNHCR, IOM, *Update on Internal Displacement in Iraq*, juni 2025.

⁶⁸ Vertrouwelijke bron, juli 2025.

4 Bijlagen

4.1 Lijst van gebruikte afkortingen

COI	Country of Origin Information
DTM	Displacement Tracking Matrix
HRW	Human Rights Watch
IDP	Internally Displaced Person
IOM	International Organization for Migration
KAR	Koerdistan Autonome Regio
KRG	Kurdistan Regional Government
MoMD	Ministry of Migration and Displacement
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
USAID	United States Agency for International Development

4.2 Rapporten en publicaties

Danish Refugee Council

- *IDPs returning from Kurdistan camps find areas of origin without support or services*, 6 juni 2024.

Danish Refugee Council, International Rescue Committee, Norwegian Refugee Council

- *Where Should We Go? Durable Solutions for Remaining IDP's in Iraq*, 14 mei 2024.

European Union Agency for Asylum (EUAA)

- *Country of Origin Information Report – Iraq: Country Focus*, Oktober 2025.

European Union Agency for Asylum (EUAA)

- *Treatment of Yazidis by the state and by society in Iraq, in particular in the Kurdistan Region of Iraq (KRI); information on recruitment of Yazidi children by armed groups, including the PKK*, 18 november 2024.

International Organization for Migration (IOM)

- *Yazidi Displacement and Migration from Iraq: Trends, Drivers, and Vulnerabilities. IOM, Iraq, 2024.*

London School of Economics (LSE)

- *The UN's humanitarian transition from emergency assistance to development funding in Iraq: The politics of delivering aid in a country of protracted post-conflict displacement*, 30 mei 2024.

UNHCR & IOM

- *Update on Internal Displacement in Iraq, June 2025*, juli 2025.
- *Update on Internal Displacement in Iraq*, september 2025.

UNICEF

- *Iraq, Country Report 2024*, February 2025.

United States Agency for International Development

- *Complex Emergency Fact Sheet #2, Fiscal Year (FY) 2024*, 3 juni 2024.

4.3 Websites

- 964media, *Last IDP families in Tazada Camp opt to stay in Garmiyān*, 16 mei 2024, [url](#)
- Al Arabiya, *Closure of camps in Iraq housing Yazidis displaced by ISIS is postponed: Official*, 30 juli 2024, [url](#)
- Danish Refugee Council, *IDPs returning from Kurdistan camps find areas of origin without support or services*, 6 juni 2024, [url](#)
- The Guardian, *Yazidi survivors of Sinjar massacre alarmed by Iraq's move to close camps*, 21 juni 2024, [url](#)
- Human Rights Watch, *Iraq: Looming Camp Closures in Kurdistan, Displaced Sinjar Residents Imperiled as Compensation, Reconstruction Stalls*, 13 mei 2024, [url](#)
- IOM, *DTM Tracking Tool - Movement of Camp IDPs, Data Collection Period : 1 April - 18 July 2024 - Iraq*, [url](#)
- KirkukNow, *Crowds of IDPs Force Immigration Department to Suspend Return Applications*, 18 juli 2024, [url](#)
- KirkukNow, *Deadline for Closing IDP Camps Extended*, 6 augustus 2025, [url](#)
- Kurdistan24, *Last IDP convoy forced out of Ashti camp amid concerns over insufficient government support*, 11 juli 2024, [url](#)
- Kurdistan24, *KRG official slams Baghdad's catastrophic IDP policy*, 22 augustus 2025, [url](#)
- Rudaw, *Iraq suspends Kurdistan IDP camp mergers citing lack of funds*, 15 maart 2025, [url](#)
- Rudaw, *Fire destroys tents of Yazidis in IDP camp*, 1 juli 2024, [url](#)
- United Nations High Commissioner for Refugees, *Internally Displaced People*, [url](#)
- United Nations High Commissioner for Refugees, *UNHCR portal*, 2025, [url](#)
- USAID, *Iraq - Complex Emergency Fact Sheet #2, FY 2024*, [url](#)
- Wadi Online, *Yazidi Camps: Displaced Have no Adequate Access to Public Health Services*, 2 mei 2025, [url](#)
- Welthungerhilfe, *The Closure of Kurdistan Region Camps in Iraq*, 31 juli 2024, [url](#)

4.4 Nieuwsbronnen

- Al Arabiya
- The Guardian
- Kirkuknow
- Kurdistan24
- Reliefweb
- Rudaw

4.5 Tabel met overzicht van ontheemdenkampenpopulaties

Camp Population As of June 2025		
	Families	Individuals
Dohuk Camps		
Chamisku	3,320	15,464
Khanke	2,139	10,601
Essian	2,039	9,913
Karbato 1	1,910	9,276
Shariya	1,904	9,367
Rwanga Community	1,659	8,117
Karbato 2	1,626	7,695
Bajet Kandala	1,530	7,402
Berseve 2	876	4,118
Mamrashan	849	4,180
Berseve 1	598	3,011
Sheikhan	509	2,490
Darkar	322	1,637
Mamilian	151	726
Dawadia	144	681
Erbil Camps		
Debaga	881	4,508
Baharka	180	852
East Mosul Camps		
Hasansham U3	557	2,766
Khazer M1	263	1,317
Hasansham U2	104	496

Bron: Joint UNHCR/ IOM update on Internal Displacement in Iraq - As of June 2025